בית משפט השלום בתל אביב - יפו

08 דצמבר 2011 [redacted]

בפני כב' השופטת הדסה נאור

המאשימה **מדינת ישראל**

נגד

הנאשם [redacted]

נוכחים:
ב"כ המאשימה עו"ד יסמין קוגן-ברנס
הנאשם בעצמו
ב"כ הנאשם עו"ד שחר מנדלמן

פרוטוקול

ב"כ המאשימה:

אבקש לתקן את פרוטוקול הדיון הקודם ולהוסיף מפי ב"כ המאשימה את העובדה שכתב האישום הוגש ב-11/09 – עשרה חודשים לאחר הארוע.

החלטה

הנאשם הורשע על פי הודאתו בעבירה של תקיפה הגורמת חבלה ממשית, לאחר שהודה בכתב אישום מתוקן, במסגרת הסדר טיעון.

על פי הסדר הטיעון, עמדת המאשימה היתה להרשעת הנאשם ולהפעלת מאסר בן חודשיים, שיכול שירוצה בעבודות שירות, מאסר על תנאי ופיצוי.

עם זאת, לא התנגדה המאשימה לקבלת תסקיר שיבחן גם אפשרות לסיום ההליך באי הרשעה.

ב"כ הנאשם ביקש לקבל תסקיר בטרם הרשעה, אך נוכח נסיבות ביצוע העבירה, קבעתי בהחלטה שניתנה על ידי באותו יום, כי "אני מתקשה לראות כיצד ניתן לסיים הליך זה באי הרשעה", לאור אופי העבירה ונסיבות ביצועה".

יחד עם זאת, בהתאם להסכמת הצדדים, הופנה הנאשם לקבלת תסקיר, על מנת שתיבחן גם האפשרות לביטול ההרשעה.

עסקינן בארוע שארע בתאריך 4.1.09, כשעל פי עובדות כתב האישום המתוקן, על רקע שימוש בדרך תקף הנאשם את המתלונן, בכך שניגש לחלון רכבו, חבט בו באגרופים, בפנים ובצוואר וכתוצאה מכך נגרמו למתלונן שריטות ופצעי שפשוף בראש ובצוואר וסחרחורת.

כבר במועד הודאת הנאשם בעובדות כתב האישום, פרש בא כוחו את נסיבות ביצוע העבירה על פי תחושתו של הנאשם וטען שבשלב שלאחר הדין ודברים שהתפתח עם המתלונן על רקע שימוש בדרך, שלווה בקללות – חש הנאשם מאוים כשהבחין במתלונן מתכופף ומנסה לאחוז משהו מתוך הרכב וסבר שמדובר בכלי, כשמיד לאחר מכן המתלונן התקדם עם רכבו והנאשם חש שהוא עומד לדרוס אותו.

ב"כ המאשימה לא ביקשה לתקן עובדה זו ולפיכך אתייחס לעובדה זו כמוכחת.

שירות המבחן הניח שני תסקירים בפני בית המשפט.
בתסקיר הראשון פירט שירות המבחן את נסיבותיו האישיות של הנאשם, העובד כיום כמנהל פרויקטים בחברה בינלאומית בניהול קמפיינים פוליטיים ועסקיים ברחבי העולם.
שירות המבחן תיאר את התייחסותו של הנאשם לביצוע העבירה, תוך לקיחת אחריות והבעת חרטה, תחושת בושה, מבוכה ואשמה על התנהגותו.

עולה מהתסקיר כי בעקבות ביצוע העבירה, פנה הנאשם ביוזמתו לטיפול פסיכולוגי פרטי, על מנת לבחון את התנהגותו והמניעים לה, כשעל פי התרשמות הפסיכולוגית שטיפלה בו, כפי שהובעה בשירות המבחן, מדובר באדם נורמטיבי, מתפקד, מעורב בטיפול בשני ילדיו ובעל רגישות גבוהה לזולת.

להערכת הפסיכולוגית, לא מדובר באדם בעל דפוסים אלימים או אנטי סוציאליים ולא קיימת סכנה להישנות התנהגויות אלימות ו/או עבריניות. להתרשמותה, מדובר בארוע חד פעמי והיא לא מצאה צורך בהמשך השתלבותו בטיפול פסיכולוגי ארוך טווח.

שירות המבחן התרשם באופן דומה להתרשמות הפסיכולוגית והוסיף כי לאור התייחסותו של הנאשם לחומרת התנהגותו לפגיעה ולנזק שגרם למתלונן, רצונו לפצותו ולהתנצל בפניו, יש מקום לבחון אפשרות לשלבו בהליך גישור פוגע/נפגע, במסגרת שירות המבחן, לצורך איחוי הפגיעות ופיצוי המתלונן.

לאור המלצת שירות המבחן דחיתי פעם נוספת את הדיון על מנת שניתן יהיה לשלבו במסגרת הליך של צדק מאחה.

אכן ההליך נשא פירות ובתסקיר נוסף שהתקבל, התייחס שירות המבחן לסיום החיובי של המפגש שבין הנאשם למתלונן במסגרת הליך הצדק המאחה, כשבסופו נחתם הסכם, לפיו תרם הנאשם, לבקשת המתלונן, סך של 1800 ₪ לעמותת "אור ברכה" באשקלון, המסייעת לנזקקים ושהמתלונן חבר בה.

לאור הצלחת ההליך של הצדק המאחה, לאור התרשמות שירות המבחן מאדם אשר לאורך השנים מתפקד באופן נורמטיבי, נעדר הרשעות קודמות, שהעבירה נשואת הדיון חריגה להתנהלותו בד"כ וליחסיו הבינאישיים, כמו גם הבעת החרטה, הצער, הפיצוי אותו שילם והנזק האפשרי לנאשם שייאלץ לעזוב את מקום עבודתו אם יורשע - המליץ שירות המבחן לבטל את הרשעתו ולהטיל עליו, כעניישה חינוכית וקונקרטית, צו של"צ בהיקף של 150 שעות.

חרף המלצת שירות המבחן, עמדה המאשימה על עמדתה המקורית, לאור אופי העבירה, העובדה כי מדובר בתופעה שעל בית המשפט לסייע במיגורה על דרך של ענישה.
לדבריה, לא יסבול האינטרס הציבורי סיום ההליך באי הרשעה, לפיכך יש להעדיף את האינטרס הציבורי, לדחות מפניו את נסיבותיו האישיות של הנאשם, להרשיעו ולהטיל עליו את העונש לו היא עתרה, כשכבר בהצעת המאשימה נלקחו בחשבון ואוזנו הנסיבות האישיות שלו.

בהתייחסה להליך הצדק המאחה ולעמדת המתלונן, ציינה ב"כ המאשימה כי לא מצאה שהליך זה מתאים לנסיבות המקרה שלפנינו ואת עמדת המתלונן יש לשקול במסגרת השיקולים הכלליים, שבהם כאמור ובעיקר את האינטרס הציבורי.

מנגד, עתר ב"כ הנאשם לאמץ את המלצות שירות המבחן.

לצורך כך אף הזמין את המתלונן למסור את עמדתו בבית המשפט, אשר פה שב והצהיר שהוא מחל לנאשם, מבקש שהוא לא ייפגע בהליך זה, לאחר שקיבל את התנצלותו כשבסופו של יום פגיעתו לא היתה קשה ותוך מס' ימים "שכח" מהמקרה.

עוד הזמין כעד אופי את חברו הטוב של הנאשם, מר אודי נטע, אשר פרש את התרשמותו מהנאשם במהלך שנות היכרותם הרבות, כשלדבריו מדובר באדם המרבה להתנדב, אשר לקח את המקרה בו הוא מעורב בצורה מאוד קשה, כשבמהלך השנים שחלפו מאז, המקרה מלווה אותו, הוא חושב על כך רבות ומביע חרטה אדירה. להערכתו, מדובר במעידה חד פעמית, בלהט יצרים והביע בטחון שמעשה כזה לא יקרה שוב.

בטיעוניו חזר ב"כ הנאשם בקצרה על האמור בתסקירים וביקש לתת משקל עודף להליך הצדק המאחה ולעמדת המתלונן, כמו גם לאפשרות הנזק המיידי שעלול להיגרם לנאשם אם יורשע, כפי שעלה משני מכתבים שהוגשו ממקום עבודתו ובהם נקבע בצורה מפורשת כי נוכח אופי העבודה, העובדה כי במקום העבודה הוא בקשר עם משרדי ממשלה וגופים בטחוניים רגישים, הם מקפידים הקפדה יתרה לא להעסיק בחברתם אנשים בעלי הרשעות קודמות.

הכלל הוא כי אדם העובר עבירה, יש להרשיעו בדין והימנעות מהרשעה היא חריג לכלל זה. בר"ע 432/85, גדעון רומנו נ. מ"י, קבע כבוד השופט שמגר:

"בעקבות ההודאה בעובדות או בעקבות המסקנה השיפוטית שעבירה פלונית הוכחה כדבעי, לאור הראיות שהובאו בפני בית המשפט, גם באה בד"כ ההכרעה, לפיה יש להרשיע את הנאשם. <u>רק בנסיבות יוצאות דופן, בהן אין יחס סביר, בין הנזק הצפוי</u>

מן ההרשעה בדין, לבין חומרתה של העבירה, נוקט בית המשפט לפעמים בחלופה של הטלת מבחן ללא הרשעה".

בע"פ 2083/96, כתב נ. מ"י, נקבעו קריטריונים מנחים להטלת צו מבחן ללא הרשעה.

כבוד השופטת דורנר קבעה כי הימנעות מהרשעה אפשרית בהצטבר שני גורמים: "ראשית, על הרשעה לפגוע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם ושנית, סוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים, על הרשעה, מבלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי ענישה האחרים".

כבוד השופט ש. לוין חזר על הכלל לפיו יש להרשיע נאשם שעבר עבירה וקבע קווים מנחים ומדריכים על פיהם ישקול בית המשפט אם ראוי לנקוט בחריג ולהורות על סיום ההליך הפלילי ללא הרשעה, כאשר על כפות המאזניים עומד מחד ענייניו של הנאשם בשיקומו ומאידך, עומד האינטרס הציבורי.

בין השיקולים שמנה, המתייחסים לשיקומו של הנאשם, עומדים השיקולים הבאים: האם מדובר בעבירה ראשונה או יחידה של הנאשם, חומרת העבירה והנסיבות בתן בוצעה, מעמדו ותפקידו של הנאשם והקשר בין העבירה למעמד ולתפקיד, מידת הפגיעה של העבירה באחרים, הסבירות שהנאשם יעבור עבירות נוספות, האם ביצוע העבירה על ידי הנאשם משקף דפוס של התנהגות כרונית, או שמדובר בהתנהגות מקרית, יחסו של הנאשם לעבירה, האם הוא נוטל אחריות לביצועה, האם הוא מתחרט עליה, משמעות ההרשעה על הדימוי העצמי של הנאשם והשפעת ההרשעה על תחומי פעילותו של הנאשם.

מנגד, ציין את השיקולים שבאינטרס הציבור, ששמים את הדגש על חומרת העבירה ונסיבותיה ועל האפקט הציבורי של ההרשעה.

הנטל לשכנע את בית המשפט ששיקולי השיקום של הנאשם, המצדיקים חריגה מהכלל, גוברים על השיקולים שבאינטרס הציבורי מוטל על כתפי הנאשם.

אין ספק שהעבירה בה נמצא הנאשם אשם, חמורה וצודקת ב"כ המאשימה כי ככלל לא ניתן לוותר במקרים בהם מוכח כי בוצעו עבירות אלימות על רקע של שימוש בדרך, על הרשעה. כך כאמור אף קבעתי בעת החלטתי להרשיע את הנאשם טרם קבלת תסקיר המבחן.

אין גם מחלוקת כי כתוצאה מהרשעת הנאשם בדין, עלול הנאשם להיפגע פגיעה חמורה, שכן יאבד את מקום עבודתו ומקור פרנסתו ואולי אף יתקשה לקבל עבודה אחרת, הנושאת אופי דומה למקום העבודה הנוכחי.

דומני ששני ההיבטים, הן של חומרת העבירה והן של הנזק לנאשם, שקולים אלו כנגד אלו.

על פי הפסיקה, כאמור, ניתן להימנע מהרשעה, מקום שאין יחס סביר בין הנזק הצפוי מההרשעה לבין חומרת העבירה. כשכאמור, כפות המאזניים במקרה זה אינן נוטות לצד זה או אחר.

בחינת השיקולים שמנה כבוד השופט לוין, שניתן לשקול באיזון בין שני ההיבטים, בענייננו של הנאשם, מלמד כי מדובר בעבירה ראשונה ויחידה של הנאשם, אין קשר בין מעמדו ותפקידו של הנאשם, לבין העבירה ואופיה, הסבירות שהוא יעבור עבירות נוספות הינה נמוכה ביותר, ביצוע העבירה על ידו אינו משקף דפוס התנהגות כרונית, אלא בהתנהגות רגעית וכאמור לעיל – הוא מצר צער רב על ביצועה, נוטל אחריות, מתחרט עליה ואין ספק שמשמעות ההרשעה על דימויו העצמי והשפעתה על תחומי עיסוקו – גבוהה.

שני שיקולים שמנה השופט לוין אינם מתקיימים בענייננו של הנאשם. האחד כאמור הינו חומר העבירה, אך לגבי נסיבות ביצועה, כאמור, קיבלתי כמוכחת את תחושתו של הנאשם עובר לביצועה.

לגבי מידת הפגיעה של העבירה במתלונן, אין חולק כי בעת ביצועה נפגע המתלונן ונחבל, כפי שעולה מעובדות כתב האישום בהן הודה הנאשם. עם זאת, בחלוף השנים מחל המתלונן לנאשם, כפי שעלה באופן ברור מעדותו בבית המשפט.

לסיכום, ניתן לומר כי בעיקרם מתמלאים רובם ככולם הקריטריונים שנקבעו על ידי כבוד השופט לוין, כמאפשרים סטיה מכלל ההרשעה.

ציינתי קודם כי כפות המאזניים מאוזנות בין חומרת העבירה לנסיבותיו של הנאשם, אך מצאתי שבסופו של יום נוטה הכף לכיוון קבלת המלצת שירות המבחן וזאת ראש ועיקר משום תוצאות ההליך של הצדק המאחה אותו הוא עבר ועמדת המתלונן.

גישת הצדק המאחה שונה מהתפיסה הנהוגה, לפיה מטרת הצדק הינה הענשתו של מבצע העבירה על ידי החברה ופגיעה בו.

הצדק המאחה מתמקד בצרכי הקרבן והפושע, במקום בצורך למצות את החוק היבש או להעניש את העבריין.

תפיסה זו הינה יחסית חדשה אך היא תופסת מקום בשיטת המשפט הנוהגת אצלנו, כשברור שמקום שמדובר בעבירה חמורה ביותר, כשהאינטרס הציבורי באופן מובהק אינו יכול להסתפק באיחוי הנזק בין הקרבן לפוגע, נדחק עניינו של הצדק המאחה, בפני הגישה המקובלת של ענישה.

דומני כי במקרה זה בנסיבות שגרמו לנאשם לבצע את העבירה, ניתן לראות בהליך הצדק המאחה משום נסיבה שכאמור מטה את הכף לכיוון קבלת החריג לכלל הענישה.

בנסיבות המקרה, נראה לי לנכון על פי החומר המונח בפני לאמץ את החריג ולפטור את הנאשם מהרשעה.

אשר על כן, אני עושה שימוש בסמכותי, על פי סעיף 71א לחוק העונשין, תשל"ז-1977, קובעת כי הנאשם ביצע את העבירה של תקיפה הגורמת חבלה ממשית על פי סעיף 380 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 ומבטלת את הרשעתו מתאריך 2.2.11.

אני מטילה עליו צו של"צ בהיקף של 150 שעות על פי תוכנית שגיבש שרות המבחן, במסגרת לשכת המתנדבים בעירית תל אביב, בתפקיד סיוע ותרגול מחשב לכבדי ראיה ולקשישים.
תחילת ביצוע העבודות תוך 30 יום מהיום וסיומן תוך שנה.

הובהר לנאשם כי עליו לעמוד בדרישות שירות המבחן ולבצע את עבודות השל"צ, כנדרש ממנו. אם לא יעשה כן – עלול בית המשפט להרשיעו ולגזור את דינו מחדש.

הנאשם יחתום על צו של"צ תוך 7 ימים מהיום ושרות המבחן יפקח על ביצוע העבודות וידווח לבימ"ש עם סיומן.

<u>המזכירות תעביר עותק ההחלטה לשירות המבחן.</u>

זכות ערעור תוך 45 יום מהיום.

ניתנה והודעה היום י"ב כסלו תשע"ב, 08/12/2011 במעמד הנוכחים.

הדסה נאור, שופטת

אליה